

Posudek diplomové práce

Bc. Michaela Martinková

Analýza štípané industrie z mladoneolitického sídliště v Lochenicích - Analysis of chipped industry from Late Neolithic site at Lochenice, 124 str. s literaturou, 65 stran příloh, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Praha 2024

Michaela Martinková připravila diplomovou práci s tématem, které nebyvalo v české archeologii příliš časté. Můžeme však s uspokojením konstatovat, že v poslední letech se tato situace poměrně významně měnila. Diplomantka stála před nelehkým úkolem zpracovat dosud nejpočetnější soubor štípaných artefaktů, které byly v českém prostředí komentovány.

Jde o soubor 3158 kusů industrie, získaných v rámci záchranného archeologického výzkumu, uskutečněného v ploše trasy tělesa dálnice D11 u Lochenic (okr. Hradec Králové). Jak vyplývá z úvodních kapitol autorky, nejde v této lokalitě o ojedinělé nálezy, z historie výzkumů v dané oblasti je zřejmé poměrně hojné osídlení v mladším neolit. Zájem o něj projevil v minulosti řada badatelů, autor tohoto posudku měl možnost zúčastnit se v době studia i následně seminárních výzkumů Archeologického ústavu tehdy ČSAV ve spolupráci s Oddělením pravěku katedry obecných dějin a pravěku FF UK, jak zněl celý název tehdejší instituce (poznámka hlavně pro autorku, která uvádí pouze část názvu). Tyto výzkumy proběhly v letech 1976-1983 a navazovaly na předchozí terénní akce Dr. Jana Tomského.

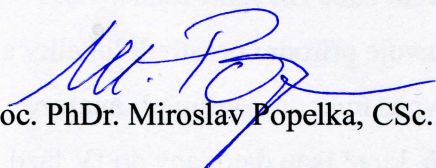
Autorka v úvodních kapitolách z celkových deseti představuje přírodní prostředí lokality a již zmíněné dějiny bádání v daném prostoru. Představuje rovněž metodu, kterou při analýze tohoto početného souboru, který pochází z výplní 59 objektů, které jsou datovány do IV fáze kultury s vypíchanou keramikou. Výhodou datace je, že všechny objekty jsou příslušné pouze této fázi dané kultury, tedy nikterak narušené například intruzemi.

Zvolená metoda odpovídá současnému trendu vyhodnocení štípaných artefaktů, tedy provedení morfologicko - typologické analýzy, s cílem určení základních forem debitáže a určení funkce na základě sekundární úpravy nebo viditelných pracovních stop (srpové vklady). Při určení suroviny použila autorka ověřené metody prof. Antonína Přichystala, tedy nanesením vody jako imerzní kapaliny na artefakt, který poté sledovala nejprve pod optickým mikroskopem a poté i stereomikroskopem. Na rozdíl od laického určování, praktikovaného v minulých letech, jde o přesnější poznání jednotlivých zastoupených surovin, na základě kritérií, které stanovil Antonín Přichystal v monografii z roku 1999.

Základem práce je analýzy industrie z objektů, které poskytly více jak artefaktů. Ty autorka práce představuje postupně z již zmíněného morfologicko – typologického hlediska, uvádí přehledně výskyt jednotlivých forem debitáže a vyčísluje zastoupení rozpoznaných artefaktů se sekundární úpravou. Skutečné použití těchto artefaktů by však bylo potvrzeno teprve aplikací traseologické metody mikroskopického sledování pracovních stop na ostřích/hranách upravených (avšak i neupravených!) artefaktů. Přehledy jsou doplněny tabulkami, vytvořenými v programu Microsoft Office Excel 2007. Zde bych chtěl vznést otázku, proč jsou tabulky uvedeny jak v textu práce, tak i v příloze (kapitola 10). Možná by bylo ještě užitečné provést alespoň základní srovnání jednotlivých analyzovaných objektů.

Nicméně kapitola 7. uvádí technologickou analýza souboru ŠI z Lochenic a komparaci výsledků s referenčními soubory, z níž získá uživatel představu o povaze celého početného souboru a jeho možné analogie s ostatními nálezy z regionu.

Práce je psána čistým srozumitelným textem, s minimem překlepů, někde s nesprávně použitou interpunkcí. Kresebná dokumentace odpovídá požadavkům na zobrazování štípané industrie tak, aby byla srozumitelná pro případné další uživatele. Autorka bezesporu vynaložila velké úsilí na zpracování takto početného souboru, což zaslouží uznání, stejně jako úspěšná aplikace jak typologicko – morfologické analýzy i aplikace mikroskopických metod k určení zastoupených surovin. Vzhledem k uvedeným skutečnostem navrhuji klasifikaci výborně, její potvrzení závisí i na úrovni obhajoby, ke které práci jednoznačně doporučuji-

doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.

Praha, 2. 2. 2024

UNIVERZITA KARLOVA
Filozofická fakulta
Ústav pro archeologii
nám. J. Palacha 2, 116 38 Praha 1
pracoviště: Celetná 20, Praha 1